

STÆVNING (GRUPPESØGSMÅL)

Som advokat for

Foreningen Kræv Licensmoms Tilbage
CVR-nr. 38 87 04 83
c/o DLA Piper Denmark Advokatpartnerselskab
DOKK1
Hack Kampmanns Plads 2
8000 Aarhus C
(Advokat Thomas Booker)

J.nr. 318805-BJG

Thomas Booker
Advokat

indstævner jeg herved

Danmarks Radio
DR Byen
Emil Holms Kanal 20
0999 København C
(Advokat Jan Steen Hansen, Gorrissen Feder-
spiel)

og

Skatteministeriet
Nicolai Eigtveds Gade 28
1402 København K

til som sagsøgte, at møde i sagen og svare på den måde, som Københavns Byret bestemmer, idet jeg med forbehold for rettens godkendelse af gruppesøgsmålet, vil nedlægge følgende:

PÅSTANDE

Principal:

Danmarks Radio, alternativt Skatteministeriet, tilpligtes over for dem, der tilmelder sig gruppesøgsmålet, at tilbagebetale pålagt moms af den opkrævede medielicens i perioden fra den 1. oktober 2007, med tillæg af procesrenter principalt i takt med sagsøgers medlemmers indbetalinger af den ulovligt opkrævede moms, subsidiært fra sagens anlæg.

Subsidiært:

Danmarks Radio, alternativt Skatteministeriet, tilpligtes over for dem, der tilmelder sig gruppesøgsmålet, at tilbagebetale pålagt moms af den opkrævede medielicens i perioden fra d. 1. oktober 2014, med tillæg af procesrenter principalt i takt med sagsøgers medlemmers indbetalinger af den ulovligt opkrævede moms, subsidiært fra sagens anlæg.

Der tages forbehold for enten forud for eller i forbindelse med fastsættelse af sagens ramme at ændre eller supplere de nedlagte påstande. Der tages endvidere forbehold for, når den af retten fastsatte frist for tilmelding til gruppesøgsmålet er udløbet, at nedlægge en eller flere fuldbyrdelsespåstande.

SAGENS HOVEDTEMA

Denne sag handler om, hvorvidt Skatteministeriet uden lovhjemmel (og dermed ulovligt) har pålagt Danmarks Radio at opkræve moms af medielicens, og i forlængelse heraf om Danmarks Radio, alternativt Skatteministeriet, er forpligtet til at tilbagebetale den ulovligt opkrævede moms af medielicens til sagsøgers medlemmer.

Sagens hovedspørgsmål er i første omgang, hvorvidt der i den danske momslovgivning er hjemmel til at pålægge moms af medielicens, herunder hvorvidt en sådan

moms af medielicens er forenelig med momssystemdirektivets artikel 2 og momslovens § 4.

Hvis dette ikke er tilfældet, er spørgsmålet dernæst, hvorvidt den særlige undtagelse (stand still-klausul) i momssystemdirektivets artikel 370 under de konkrete omstændigheder kan udgøre lovhjemlen til opkrævning af moms på medielicens.

Hvis Retten kommer frem til, at der hverken i den danske momslovgivning eller i den særlige undtagelse (stand still-klausul) i momssystemdirektivets artikel 370 er lovhjemmel til at pålægge moms af medielicens, skal Retten tage stilling til, hvorvidt og i hvilke omfang Danmarks Radio, alternativt Skatteministeriet, skal tilbagebetale den ulovligt opkrævede medielicens til sagsøgers medlemmer.

SAGSFREMSTILLING

1. Sagens baggrund

Igennem mange år har licensbetalere i Danmark betalt moms af den opkrævede medielicens.

Ved en dom afsagt den 22. juni 2016 kom EU-domstolen (Sag C-11/15) imidlertid frem til, at artikel 2, nr. 1 i Rådets sjette momsdirektiv (77/388/EØF af 17. maj 1977) skal fortolkes således, at en tjekkisk offentlig radiovirksomhed, der finansieres af en obligatorisk lovpligtig licensafgift, som betales af de personer, der ejer eller er i besiddelse af en radiomodtager, og som udøves af et ved lov oprettet radioselskab *ikke* udgør levering af tjenesteydelser, som ”foretages mod vederlag”, da der ikke er den fornødne sammenhæng mellem de leverede ydelser og vederlaget i form af licensbetalinger.

På den baggrund fandt EU-domstolen, at den tjekkiske licensbetaling ikke kan pålægges moms i henhold til de fælles momsregler. Dommen fremlægges som **bilag 1**

I anledning af dommen blev Skatteministeren af et folketingsmedlem bedt om at redegøre for, hvilke konsekvenser dommen havde for Danmark, herunder om det fremover ville være ulovligt at lægge moms på licensen i Danmark. Selvom licensordningen i Tjekkiet er sammenlignelig med den danske licensordning, udtalte Skatteministeren i sit endelige svar på spørgsmål nr. 25 af 25. oktober 2016 (alm. del 2016-2017), at dansk moms af radio- og tv-licens opkræves med hjemmel i en særlig undtagelse

(stand still-klausul) i momssystemdirektivets artikel 370, og at Skatteministeriets opfattelse er, at denne undtagelse skaber den fornødne lovhjemmel til at pålægge moms af medielicens på trods af EU-domstolens dom i forhold til den sammenlignelige licensordning i Tjekkiet. Svaret fremlægges som **bilag 2**.

Henset til at den danske medielicensordning i store træk er identisk med den tjekkiske, og at momsreglerne i både Tjekkiet og Danmark udspringer af det samme bagvedliggende momssystemdirektiv, har sagsøger ved brev af 22. august 2017 til Danmarks Radio anmodet om tilbagebetaling af den ulovligt opkrævede moms af medielicens. Sagsøgers brev af 22. august 2017 fremlægges som sagens **bilag 3**.

Danmarks Radio har ved brev af 5. september 2017 afvist kravet med henvisning til, at momsen – efter Danmarks Radios opfattelse – er opkrævet i overensstemmelse med momsloven, og at opkrævningen heller ikke er EU-stridig. Kopi af brev fra Danmarks Radio af 5. september 2017 fremlægges som **bilag 4**.

Dette gruppesøgsmål er anlagt på vegne af sagsøgers medlemmer, som alle er licensbetalere, med påstand om, at den moms, som Skatteministeriet har pålagt Danmarks Radio at opkræve af medielicens er ulovlig, og at Danmarks Radio, alternativt Skatteministeriet, er forpligtet til at tilbagebetale den opkrævede moms.

2. Sagens parter

Parterne i denne sag er Foreningen Kræv Licensmoms Tilbage, Danmarks Radio og Skatteministeriet.

2.1 Foreningen Kræv Licensmoms Tilbage

Foreningen Kræv Licensmoms Tilbages medlemmer består af fysiske personer, der har betalt licens i hele eller dele af perioden fra 1. oktober 2007 og til nu. Foreningen Kræv Licensmoms Tilbage har til formål at varetage medlemmernes interesser, herunder optræde som grupperepræsentant i et gruppesøgsmål. Foreningens vedtægter fremlægges som **bilag 5**. Foreningen Kræv Licensmoms Tilbage har pt. 334 medlemmer. Det forventes, at der under sagens forløb vil tilkomme et betydeligt antal yderligere medlemmer.

2.2 Danmarks Radio

Danmarks Radio er ifølge lov om radio- og fjernsynsvirksomhed § 15 en selvstændig offentlig institution. Danmarks Radio har i perioden opkrævet moms af medielicens overfor licensbetalere, og Danmarks Radio har afregnet denne moms overfor SKAT. Det er sket ved løbende momsangivelser, herunder med fradrag af Danmarks Radios

købsmoms. Danmarks Radio er adressat i henhold til de momsafgørelse, som SKAT måtte træffe vedrørende den opkrævede moms. Skatteforvaltningslovens regler gælder således i forholdet mellem Danmarks Radio og Skatteministeriet

2.3 Skatteministeriet

Skatteministeriet har på vegne af staten pålagt Danmarks Radio at opkræve moms af medielicensen.

3. **Kravet**

De nedlagte påstande går på, at Danmarks Radio, alternativt Skatteministeriet skal tilpligtes over for dem, der tilmelder sig gruppesøgsmålet, at tilbagebetale pålagt moms af den opkrævede medielicens principalt i perioden fra den 1. oktober 2007, subsidiært fra den 1. oktober 2014. Dette skal ske med tillæg af procesrenter principalt fra tidspunktet for gruppemedlemmernes indbetalinger af den ulovligt opkrævede moms, subsidiært fra sagens anlæg.

Medielicensen har i årene siden 2007 udgjort følgende beløb i DKK:

År	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Li- cens	2150	2190	2220	2260	2300	2352	2414	2436	2460	2477	2492
Heraf moms	430	438	444	452	460	470,4	482,8	487,2	492	495,4	498,4

Det bemærkes, at der er mulighed for en nedsættelse af licensbetalingen som følge af individuelle særlige forhold.

4. **Retsgrundlaget for opkrævning af medielicens**

Den danske licensordning er nærmere reguleret i Lov om radio- og fjernsynsvirksomhed samt i den dertil udstedte bekendtgørelse nr. 1580 af 27/12-2014. Herfra skal navnlig fremhæves følgende bestemmelser, der fastsætter de relevante karakteristika for ordningen.

4.1 Lov om radio- og fjernsynsvirksomhed

Medielicens opkræves med hjemmel i Lov om radio- og fjernsynsvirksomhed.

Medielicensen betales af alle privatpersoner, der bruger eller er ejer af apparater, der kan modtage og gengive billedprogrammer eller -tjenester, der er udsendt til almenheden. Det er tale om alle typer apparater, der kan modtage og gengive billedprogrammer eller -tjenester. Betalingspligten er ikke betinget af, om den der bruger eller ejer apparaterne de facto modtager billedprogrammer eller -tjenester, der udsendt til almenheden. Betalingspligten er således objektiv.

Medielicens er beskrevet i kapitel 10 i lov om radio- og fjernsynsvirksomhed. Heraf fremgår det af § 69 (uddrag):

*"Stk. 1. For apparater, som kan modtage og gengive billedprogrammer eller -tjenester, der udsendt til almenheden, skal der betales medielicens.
Stk. 2. Størrelsen af medielicensen fastsættes for et eller flere år ad gangen af kulturministeren med tilslutning fra Folketingets Finansudvalg*

....

§ 69a (uddrag)

Stk. 1. Medielicensen opkræves af DR og fordeles efter ministerens nærmere bestemmelse til DR, de regionale TV 2-virksomheder og eventuelle andre medie- og filmrelaterede formål.

Stk. 2 Kulturministeren kan fastsætte nærmere regler om licenspligtens indtræden og ophør, om betalingsfrister og opkrævning samt om gebyrer m.v.

....

§ 70 (uddrag)

Stk. 1. Det påhviler indehaveren eller brugeren af et apparat, der kan modtage og gengive billedprogrammer eller -tjenester, der er udsendt til almenheden, af give DR meddelelse om besiddelse af apparatet. Virksomheder, der til forbrugere sælger eller udlejer apparater, der kan modtage og gengive billedprogrammer og -tjenester, der er udsendt til almenheden, skal give DR meddelelse om stedfundne salg eller lejemål."

4.2 Bekendtgørelse nr. 1580 af 27/12-2014

I henhold til Lov om radio- og fjernsynsvirksomhed er Kulturministeren bemyndiget til at fastsætte de nærmere regler for medielicensordningen.

Som det fremgår af lovens § 69, stk. 2, fastsætter Kulturministeren med tilslutning fra Folketingets Finansudvalg blandt andet størrelsen af medielicensen. Denne bemyndigelse er udnyttet ved bekendtgørelse nr. 1580 af 27/12-2014 (som senest er ændret ved bekendtgørelse nr. 923 af 30.06.2017). Ifølge denne bekendtgørelses § 2 fremgår, at licensen er inklusiv moms.

Fra bekendtgørelsen skal navnlig fremhæves følgende bestemmelser, der fastsætter de relevante karakteristika for den danske licensordning.

"§ 1 Efter radio- og fjernsynslovens § 69, stk. 1 skal der betales medielicens for apparater, som kan modtage og gengive billedprogrammer eller -tjenester, der er udsendt til almenheden. Medielicens opkræves af DR, DR Licens.

Stk. 2 Ved apparater, som kan modtage og gengive billedprogrammer eller -tjenester, der er udsendt til almenheden, forstås

- 1) tv-modtagere eller andre former for billedfremvisere,*
- 2) computere, mobiltelefoner, tablets eller andre enheder, der kan modtage og gengive billedprogrammer og -tjenester, såfremt der via apparatet er internetadgang, eller*
- 3) computere med modtageenheder, der kan modtage og gengive billedprogrammer og tjenester via radiobølger (tv-tunere).*

§ 2 Medielicens udgør i 2015 halvårligt 1.230,00 kr. inkl. moms svarende til 205,00 kr. inkl. moms månedligt.

....

§ 3 Betalingspligten påhviler indehaveren/brugeren, uanset om apparatet er ejet, lejet eller lånt. Hvis brugeren er en anden person end indehaveren, påhviler betalingspligten brugeren.

Stk. 2 Betalingspligten indtræder uanset den nærmere benyttelse af apparatet, herunder hvilken kanal, websted eller tjeneste indehaveren/brugeren af apparatet vælger.

Stk. 3 Betalingspligten indtræder uanset distributionsformen, antenneforholdene eller serverkapaciteten hos program- eller tjensteudbyderen.

Stk. 4 Betalingspligten indtræder dagen efter, at apparatet er taget i brug."

Det kendetegnende ved den danske licensordning er således, at betaling af medielicens alene er betinget af ejerskab/brugsret til et apparat, der kan modtage og gengive

billedprogrammer, der er udsendt til almenheden, jf. lovens 69, stk. 1 samt bekendtgørelsens § 3. Der er dermed ingen direkte sammenhæng mellem den leverede ydelse og licensbetalingen.

5. Den momsretlige behandling af medielicens

Opkrævningen af moms sker i henhold til det EU-retlige merværdiafgiftssystem. Herfra skal navnlig fremhæves følgende.

5.1 Implementering i danske ret

EU's momssystem er reguleret af Momssystemdirektivet (direktiv 2006/112/EF), der i Danmark er implementeret i momsloven.

Momsreglerne omfatter alene afgiftspligtige transaktioner, jf. Momssystemdirektivet artikel 2, nr. 1 og momslovens §§ 3-4. En afgiftspligtig transaktion forudsætter blandt andet, at der sker en gensidig udveksling af ydelse mod vederlag mellem to parter. Er en transaktion ikke afgiftspligtig, kan transaktionen ikke pålægges moms. Transaktionen falder med andre ord uden for momslovens anvendelsesområde.

Spørgsmålet i sagen er i første omgang, om den danske medielicens kan defineres som en sådan afgiftspligtig transaktion. Det er sagsøgers opfattelse, at det ikke er tilfældet jf. EU-domstolens dom i den tjekkiske sag omtalt nedenfor. Hvis den danske medielicensordning ikke er en afgiftspligtig transaktion, falder den uden for momslovens anvendelsesområde, og det vil derfor være ulovligt at opkræve moms på en sådan transaktion.

I anden omgang er spørgsmålet om Momssystemdirektivets såkaldte stand-still bestemmelse i artikel 370 udgør den fornødne lovhjemmel til at pålægge moms af medielicens. Det sagsøgers opfattelse, at det ikke er tilfældet, idet stand still bestemmelsen (på samme måde som momsloven) forudsætter, at medielicensordningen er indrettet på en sådan måde, at der sker levering af tjenesteydelser, som "foretages mod vederlag".

5.2 Momssystemdirektivet

Momssystemdirektivet fastslår den grundlæggende juridiske ramme for EU-medlemsstaternes nationale momsordninger.

5.2.1 Levering mod vederlag

Momssystemdirektivet fastslår i artikel 2, nr. 1, litra c, at moms pålægges:

- 1) levering af ydelser, som mod vederlag foretages på en medlemsstats område af en afgiftspligtig person, der handler i denne egenskab

Artikel 2 fastslår de grundlæggende betingelser for, at en transaktion kan pålægges moms. Der skal således være tale om:

- en levering af tjenesteydelser mod vederlag og
- af en afgiftspligtig person, der optræder i denne egenskab

5.2.2 Fritagelse for offentligretlige organer

I relation til begrebet den afgiftspligtige person fastslår Artikel 13, stk. 1, at offentligretlige organer ikke anses som afgiftspligtige personer, for så vidt angår transaktioner, som foretages i egenskab heraf, medmindre momsfrigtagelsen fører til konkurrencefordrejning af en vis betydning.

Artikel 13 henviser til bilag I, hvor det fremgår, at offentligretlige organers radio- og fjernsynsforetagenders virksomhed er momspagtig, *medmindre* den ikke har kommerciel karakter.

Artikel 13, stk. 1:

"Stater, regioner, amter, kommuner og andre offentligretlige organer anses ikke som afgiftspligtige personer for så vidt angår virksomhed eller transaktioner, som de udøver eller foretager i deres egenskab af offentlig myndighed, også selv om de i forbindelse med denne virksomhed eller disse transaktioner modtager gebyrer, afgifter, bidrag eller vederlag.

Når de udøver sådanne former for virksomhed eller foretagersådanne transaktioner, skal de dog betragtes som afgiftspligtige personer for så vidt angår disse former for virksomhed eller disse transaktioner, såfremt deres fritagelse for afgiftspligten ville føre til konkurrenceforvridning af en vis betydning.

Under alle omstændigheder anses offentligretlige organer som afgiftspligtige personer for så vidt angår de i bilag I anførte former for virksomhed, medmindre den udøvede virksomhed er ubetydelig."

5.2.3 Direktivets bilag I

Af Bilag I fremgår, at radio- og fjernsynsforetagender er afgiftspligtige personer, medmindre virksomheden er fritaget i henhold til Artikel 132, stk. 1, litra q).

Følgende fremgår af Bilag I, punkt 13:

"Radio- og fjernsynsforetagender virksomhed, med mindre den er fritaget i henhold til Artikel 132, stk. 1, litra q)"

5.2.4 Direktivets artikel 132, stk. 1 litra q)

Direktivet fritager i artikel 132, stk. 1, litra q) offentlig radio- og fjernsynsforetagenders virksomhed, som ikke har kommerciel karakter.

"Stk. 1 Med forbehold af andre fælleskabsbestemmelser fritager medlemsstaterne på betingelser, som de fastsætter for at sikre en korrekt og enkelt anvendelse af nedennævnte fritagelser, og med henblik på at forhindre enhver mulig form for svig, unddragelse og misbrug:

Litra q) virksomhed udøvet af sådanne offentlige radio- og fjernsynsorganer, som ikke har kommerciel karakter."

5.2.5 Sammenfattende

Sammenfattende er udgangspunktet ud fra den EU-retlige regulering, at radio- og fjernsynsorganers virksomhed skal pålægges moms. Som undtagelse hertil gælder, at offentlige radio- og fjernsynsorganers virksomhed, som ikke har kommerciel karakter, skal fritages for moms.

Da Danmarks Radio er en offentlig radio- og fjernsynsvirksomhed og da Danmarks Radios virksomhed ikke har kommerciel karakter, da skal vederlag for levering af fjernsynsydelser fra Danmarks Radio efter momssystemdirektivet fritages for moms. Denne EU-retlige regulering er dog ud fra den forudsætning, at Danmarks Radio foretager levering af fjernsynsydelser mod vederlag. Hvis licensen ikke kan karakteriseres som et vederlag for levering af fjernsynsydelser, fordi den har karakter af være en afgift på et apparat, der kan modtage billede programmer, da falder licensen helt uden for momsdirektivsystemet, og da vil betalingen af licens allerede af denne grund skulle fritages fra moms.

5.2.6 Direktivets artikel 370 og bilag X

Efter direktivets Afsnit XIII fremgår en række undtagelsesbestemmelser for de medlemsstater som pr. 1. januar 1978 lagde afgift på nogle specifikke transaktioner. Disse bestemmelser kaldes også "stand-still bestemmelserne".

Det følger af artikel 370:

"at de medlemsstater, som pr. 1. januar 1978 lagde afgift på de transaktioner, som er anført i bilag X, del A, kan forsætte med at gøre det."

I bilag X, del A, beskrives de transaktioner, som medlemsstaterne kan forsætte med at lægge afgift på, uanset at der normalt gælder en momsfritagelse. Det gælder blandt andet:

"2) Offentlige radio- og fjernsynsforetagenders ikke-kommercielle virksomhed."

Som det også fremgår af bilag 2, er det Skatteministeriets opfattelse, at denne undtagelse skaber den fornødne lovhjemmel til at pålægge moms af medielicens.

Sagsøger er ikke enige heri, idet undtagelsen alene finder anvendelse, hvis licensordningen er omfattet af momssystemdirektivet. Det vil være i strid med det bagvedliggende momssystemdirektiv, såfremt artikel 370 skulle udvide adgangen til at opkræve moms af tjenesteydelser, som ikke "foretages mod vederlag".

5.3 EU-domstolens dom i den tjekkiske sag.

EU-domstolen tog ved dom af 22. juni 2016 i sag C-11/15 direkte stilling til spørgsmålet om den momsmæssige behandling af en tjekkisk licensordning i relation til artikel 2.

Den tjekkiske licensordning var karakteriseret ved at finansiere den offentlige tjenesteydelse, som Český rozhlas, det tjekkiske radioselskab, leverede. Det tjekkiske radioselskab var oprettet ved lov, jf. dommens præmis 6 og 7.

Både juridiske og fysiske personer var betalingspligtig for licens, hvis de ejer eller besidder teknisk udstyr, der på forlangende individuel kan reproducere en radioudsendelse uafhængigt af modtageformen, herunder også når udstyret anvendes til andet formål, jf. dommens præmis 8 og 9.

Radiolicensafgiften var pålagt moms, og det tjekkiske radioselskab forestod opkrævningen heraf. Radioselskabet gjorde gældende, at licensafgiften ikke udgjorde en modydelse for den leverede offentlige radiotjeneste, jf. dommens præmis 12.

Domstolen tog under sagen stilling til to centrale forhold i relation til den foreliggende sag. Dels spørgsmålet om forståelsen af artikel 2, 1) i relation til en licensordning med

fællestræk med den danske licensordning, og dels spørgsmålet om forståelsen af direktivets anvendelsesområde over for en offentlig radiovirksomhed, jf. dommens præmis 19.

5.3.1 EU domstolens fortolkning af artikel 2, 1)

EU-domstolen fastslog i præmis 20-21, at en afgiftspligtig transaktion inden for momsordningen forudsætter, at der er foreliggende en transaktion mellem parterne, for hvilken der er fastsat en pris eller en modværdi. Når en tjenesteyders virksomhed består i udelukkede at udføre tjenesteydelser uden direkte modydelse kan den ikke pålægges moms.

Det kan herefter fastslås, at en tjenesteydelse kun foretages ”mod vederlag” og derfor kun kan pålægges moms, såfremt der mellem tjenesteyderen og modtageren består et retsforhold, der vedrører en gensidig udveksling af ydelser, idet det af tjenesteyderen modtagne vederlag udgør den faktiske modværdi af den ydelse, som leveres til modtageren.

I denne forbindelse har Domstolen gentagne gange fastslået, at begrebet ”levering af tjenesteydelser mod vederlag” forudsætter, at der er en direkte sammenhæng mellem den udførte tjenesteydelse og den modtagne modværdi.

Domstolen fastslog i præmis 23-24, at der hverken er noget retsforhold mellem radioselskabet og de personer, som er pålagt radiolicensafgiften, der vedrører en gensidig udveksling af ydelser, ligesom der heller ikke er nogen direkte sammenhæng mellem denne offentlige radiotjeneste og licensafgiften.

Endeligt fastslog Domstolen i præmis 25, at forpligtelsen til at betale licensafgiften ikke sker som følge af levering af en ydelse, hvor afgiften udgør en direkte modværdi, eftersom denne forpligtelse udelukkede er forbundet med det forhold, at de råder over en radiomodtager, uanset hvad denne faktisk bruges til.

Slutteligt fastslår Domstolen i præmis 27, at der er fri adgang til den offentlige radiotjeneste, og at denne adgang på ingen måde er underlagt betaling af radiolicensafgiften.

På dette grundlag fastslår Domstolen i præmis 28 følgende:

"Det følger heraf, at levering af en offentlig radiotjeneste af en karakter som den i hovedsagen omhandlede ikke udgør en levering af tjenesteydelser, som foretages "mod vederlag" i den forstand, hvori dette udtryk anvendes som omhandlet i sjette direktivs artikel 2, nr. 1)."

Det er sagsøgers opfattelse, at EU-domstolens dom skal fortolkes således, at en licensordning med karakteristika som den tjekkiske ikke er omfattet af momssystemdirektivet, idet der ikke foreligger en levering af tjenesteydelser, som foretages "mod vederlag" i den forstand, hvori dette udtryk anvendes i sjette direktivs artikel 2, nr. 1).

5.3.2 EU-domstolens fortolkning af direktivets anvendelsesområde over for offentlig radiovirksomhed

Under sagen gjorde den tjekkiske regering gældende, at fritagelsen i direktivets artikel 13, stk. 1, litra q) (for offentligretlige organer), kun giver mening, såfremt en offentlig radiovirksomhed, som den i hovedsagen omhandlede, anses for at være omfattet af direktivets anvendelsesområde.

Domstolen bemærker hertil (i præmis 32), at bestemmelsen i artikel 13 kun finder anvendelse, hvis tjenesteydelsen er momspligtig i henhold til direktivets artikel 2, og bestemmelsen kan ikke fortolkes således, at den udvider direktivets anvendelsesområde, således som dette er defineret i artikel 2.

Det er sagsøgers opfattelse, at EU-domstolens præmis 32 skal forstås således, at momssystemdirektivet, herunder undtagelsen i artikel 370, alene finder anvendelse, hvis tjenesteydelsen er momspligtig i henhold til direktivets artikel 2, og bestemmelsen kan ikke fortolkes således, at den udvider direktivets anvendelsesområde, således som dette er defineret i artikel 2.

ANBRINGENDER

6. Hjemmelsspørgsmålet.

Det er sagsøgers hovedanbringende, at der hverken i momsloven, momssystemdirektivet eller i administrative regler er hjemmel til at pålægge moms på opkrævningen af medielicens.

6.1 Momsloven

Det følger af momslovens § 4, at der skal betales moms af ydelser, der leveres mod vederlag. Momslovens § 4 fastsætter betingelserne for hvornår, der foreligger en leverance i momslovens forstand og derved også for hvornår, der er tale om en afgifts-

pligtig transaktion, der omfattes af momslovens afgiftspligt. Det er således en grundlæggende betingelse for at være omfattet af momsloven, at der skal foreligge levering mod vederlag. Det gøres gældende, at denne grundlæggende betingelse ikke er opfyldt i relation til den danske medielicens og allerede af denne grund, er der ikke hjemmel i momsloven til at opkræve moms af medielicensen.

Ved momslovens § 4 har Danmark implementeret Momssystemdirektivets art. 2, der nærmere afgrænser de transaktioner, der efter Momssystemdirektivet er momspligtige. De grundlæggende betingelser i Momslovens § 4 om, at der betales afgift af ydelser, der leveres mod vederlag her landet, skal således fortolkes og afgrænses i overensstemmelse med den tilsvarende bestemmelse i art 2 stk. 1 litra c, der fastslår, at en transaktion er momspligtig, hvis der er tale om levering af ydelser, som mod vederlag foretages på en medlemsstats område af en afgiftspligt person. I det omfang det kan fastslås, at en licensordning, som den danske medielicens, har sådanne karakteristika, at den ikke omfattes af Momssystemdirektivet, da vil den heller ikke omfattes af momsloven. Det vil endvidere være i strid med EU-retten, såfremt Danmark indførte moms eller en momslignende afgift på en licensordning, der efter Momssystemdirektivet ikke kan anses for en afgiftspligtig leverance og som af denne grund falder helt uden for Momssystemdirektivet.

Det gøres gældende, at det med EU-domstolen dom i sag C-11/15, som omhandlede en sammenlignelig licensordning i Tjekkiet, kan lægges til grund, at den danske medielicens ikke omfattes af momssystemdirektivet og derved heller ikke af momsloven. EU-domstolen udtaler i dommen, at en tjekkisk offentlig radiovirksomhed, der finansieres af en obligatorisk lovpligtig licensafgift, som betales af de personer, der ejer eller er i besiddelse af en radiomodtager, og som udøves af et ved lov oprettet radioselskab *ikke* udgør levering af tjenesteydelser mod vederlag, da der ikke er den fornødne sammenhæng mellem de leverede ydelser og vederlaget i form af licensbetalinger. EU-domstolen fastslog således, at den tjekkiske licensordning havde karakter af en noget andet end et vederlag for levering af en ydelse. EU-domstolen har formentlig – uden at det anføres direkte – anset den tjekkiske licensordning for at være afgift/skat, der opkræves på et objektivt grundlag. EU-domstolen kom på den baggrund frem til, at den tjekkiske licensbetaling ikke kan pålægges moms i henhold til de fælles momsregler. Heraf følger som anført, at momslovens § 4 ikke hjemler adgang til at opkræve moms af den danske medielicens, såfremt den danske medielicensordning har de samme karakteristika.

Det gøres gældende, at den danske medielicens har de samme karakteristika, som den tjekkiske licensordning. Således skal fremhæves, at det af EU-dommens præmisser

fremgår, at det var følgende karakteristika ved den tjekkiske licensordning, der gjorde, at der ikke var tale om levering mod vederlag.

- Den tjekkiske radiovirksomhed var oprettet ved lov. Danmarks Radio er også etableret ved lov, jf. § 15, stk. 1 i Lov om radio- og fjernsynsvirksomhed.
- Radiolicensen finansierede den offentlige tjeneste som den tjekkiske radiovirksomhed i medfør af loven leverede. Den danske medielicens finansierer også Danmarks Radios public-servicevirksomhed, jf. lovens § 11 og § 69.
- Såvel den momsmæssige behandling og opkrævningen af licensen var pålagt den tjekkiske radiovirksomhed af staten. Danmarks Radio jf. lovens § § 69a, stk. 1, er også pålagt at opkræve medielicens inkl. moms, jf. bekendtgørelsens § 2, stk. 1.
- Betalingen af tjekkiske licens var alene betinget af ejerskab eller brugsret til et apparat, der kunne modtage radiosignaler. Opkrævning af den danske medielicens er også alene betinget af ejerskab/brugsret til et apparat, der kan modtage og gengive billedprogrammer, der er udsendt til almenheden, jf. lovens 69, stk. 1 samt bekendtgørelsens § 3.

Domstolen lagde ved sin afgørelse endvidere vægt på, at radioselskabet og de licenspligtige personer ikke var forbundet af noget aftalemæssigt forhold og at der ikke var tale om en transaktion, for hvilken der er fastsat en pris, og heller ikke nogen retlig forpligtelse, som den ene frivilligt har indgået med den anden.

Domstolen lagde endelig vægt på, at forpligtelsen til at betale licensafgiften ikke skete som følge af levering af en ydelse, hvor afgiften udgør en direkte modværdi, idet betalingsforpligtelsen udelukkede er forbundet med det forhold, at licensbetalerne råder over en radiomodtager, uanset hvad denne faktisk bruges til. I tillæg hertil fastslog Domstolen, at der var offentlig adgang til radiotjenesten, som dermed ikke var knyttet til betalingen af radiolicensen.

Den danske medielicens har samme grundlæggende struktur som den tjekkiske licensordning og EU-Domstolens dom i C-11/15 har derfor som følge af ordningernes ensartede karakter, direkte og umiddelbar retsvirkning i forhold til den danske licensordning.

Det gøres på den baggrund gældende, at der ikke er hjemmel i momslovens til at opkræve moms af den danske medielicens, ligesom det gøres gældende, det vil være i strid med EU-retten, såfremt der i Danmark eksisterede en sådan hjemmel.

6.2 Stand-still bestemmelsen i direktivets artikel 370.

Skatteministeren har i svar på spørgsmål nr. 25 af 25. oktober 2016 (alm. del 2016-2017) udtalt, at dansk moms af radio- og tv-licens opkræves med hjemmel i en særlig undtagelse (stand still-klausul) i momssystemdirektivets artikel 370, og at Skatteministeriets opfattelse er, at denne undtagelse skaber den fornødne lovhjemmel til at pålægge moms af medielicens på trods af EU-domstolens dom i forhold til den sammenlignelige licensordning i Tjekkiet.

Sagsøger bestrider, at den pågældende særlige undtagelse (stand still-klausul) i momssystemdirektivets artikel 370 kan udgøre hjemmel til opkrævning af moms af medielicens. Det skyldes, at licensordningen slet ikke er omfattet af momssystemdirektivet. Stand-still klausulen giver alene medlemslandene ret til at opkræve moms af leverancer, der omfattes af direktivet, men som ifølge direktivet er fritaget for moms. Det er med andre ord en forudsætning for at anvende stand-still klausulen, at man er inden for rammerne af momssystemdirektivet.

Det gøres gældende, at det vil være i strid med det bagvedliggende momssystemdirektiv og i strid med momsloven, såfremt artikel 370 skulle udvide adgangen til at opkræve moms af tjenesteydelser, som ikke ”foretages mod vederlag”. Således skal fremhæves følgende

Momssystemdirektivets artikel 370 hjemler alene en undtagelse til artikel 132, stk. 1, litra q). Artikel 132 stk. 1, litra q) fastslår en generel momsfritagelse for offentlige radio- og fjernsynsforetagenders virksomhed, som *ikke har kommerciel karakter*. Artikel 370 og bilag X giver derved mulighed for, at de medlemsstater (herunder Danmark), der var medlem af EU pr. 1. april 1978, kan opretholde en momspligt for sådan offentlige radio- og fjernsynsforetagenders *ikke-kommercielle* virksomhed, som undtages momspligt i henhold til artikel 132, stk. 1 litra q). Artikel 370 (og bilag X) indeholder derved en undtagelse til den normale momsregulering af offentlige radio- og fjernsynsforetagenders virksomhed, der går ud på at undtage den del, der ikke har kommerciel karakter. Artikel 370 og bilag X skal forstås og fortolkes i dette lys.

Artikel 370 giver dermed ikke medlemsstaterne en videre lovhjemmel til at pålægge moms på transaktioner, end de kan indeholdes under direktivets grundlæggende forudsætninger – herunder forudsætningen om, at der alene kan pålægges moms, hvis medielicensordningen udgør levering mod vederlag.

Dette kan også udledes af Domstolens udtalelse i sagen C-11/15, præmis 32, hvor domstolen fastslår, at bestemmelsen i artikel 13 kun finder anvendelse, hvis tjenesteydelsen er momspligtig i henhold til direktivets artikel 2, og bestemmelsen kan ikke fortolkes således, at den udvider direktivets anvendelsesområde, således som dette er defineret i artikel 2.

6.3 Øvrige bestemmelser

Sagsøger bestrider endvidere, at momslovens § 13 stk. 1 nr. 6 hjemler adgang til at opkræve moms af medielicensen. Momslovens § 13 stk. 1 nr. 6 fritager kulturelle aktiviteter fra moms, men præciserer samtidig, at radio-og fjernsynsudsendelse ikke er fritaget for moms. Dette er dog blot en præcisering af, at et vederlag for at modtage radio-og fjernsynsudsendelser er momspligtigt, selvom der måtte være tale om en kulturel ydelse. Bestemmelsen hjemler ikke adgang til at opkræve moms af betaling, der falder helt uden for momsloven.

Endelig bestrides det, at Lov om radio- og fjernsynsvirksomhed hjemler adgang til at opkræve moms af medielicensen. Allerede af denne grund kan bemyndigelsen i § 69, stk. 2 til Kulturministeren om - med tilslutning fra Folketingets Finansudvalg - at fastsætte størrelsen af medielicensen samt den i forbindelse hermed udstedte bekendtgørelse ikke anses for et fornødent hjemmelgrundlag. Bekendtgørelsen bestemmelser om at licensen er inklusiv moms er derfor uden lovhjemmel.

Også af disse grunde gøres det derfor gældende, at der ikke er hjemmel i momsloven eller anden lovgivning til at opkræve moms af den danske medielicens og at det i øvrigt ville være i strid med EU-retten, såfremt Danmark havde en sådan hjemmel.

7. Praksis vedrørende et tilbagebetalingskrav, der er en følge af en ulovlig opkrævet afgift.

Hvis Retten er enig med sagsøger i, at der ikke er hjemmel til at opkræve moms af medielicens, da gør sagsøger gældende, at det i første omgang påhviler Danmarks Radio, der har opkrævet den ulovlige afgift, at tilbagebetale denne til sagsøgers medlemmer. Alternativt er Skatteministeriet forpligtet til at tilbagebetale afgiften til sagsøgers medlemmer.

Det gøres gældende, at sagsøgers medlemmer har krav på at få det fulde ulovligt opkrævede momsbeløb tilbagebetalt, uanset at Danmarks Radio overfor SKAT har afregnet et nettobeløb efter fradrag af Danmarks Radios købsmoms.

Der er i dansk retspraksis flere gange taget stilling til håndteringen af tilbagebetalingskrav i sager hvor en afgift er opkrævet ulovligt i strid med EU-retten. I en Vestre Landsretsdom, offentliggjort som SKM2014.44.VLR, blev dette spørgsmål behandlet. Sagen omhandlede spørgsmålet om, hvorvidt virksomhederne kunne gøre et tilbagebetalingskrav gældende direkte overfor SKAT eller om kravet skulle gøres gældende mod den afgiftspligtige virksomhed. Under sagen blev der forelagt to præjudicielle spørgsmål for EU-Domstolen (C-94/10).

EU-Domstolen fastslog (præmis 23-24), at retten til tilbagesøgning af beløb erlagt i urigtig formening om skyld har til formål at afhjælpe konsekvenserne af afgiftens uforenelighed med EU-retten ved at udligne den økonomiske byrde, som afgiften med urette har påført den erhvervsdrivende (eller privatperson, red.), der i sidste ende har båret den. Dette er båret af et grundlæggende ækvivalens- og effektivitetsprincip.

EU-Domstolen fastslår videre, i præmis 28, at hvis tilbagebetalingen fra den afgiftspligtige viser sig at være umulig eller uforholdsmæssigt vanskelig, navnlig i tilfælde af sidstnævntes insolvens, kræver effektivitetsprincippet imidlertid, at køberen skal være i stand til at rette sit krav om tilbagebetaling direkte mod skattemyndighederne, og at medlemsstaten skal indføre de instrumenter og processuelle regler, som er nødvendige herfor at medlemsstaterne er forpligtet til at medvirke til en tilbagebetaling af en afgift, der er opkrævet i strid med EU-retten.

Er der dermed usikkerhed om, hvorvidt den registrerede virksomhed, der har opkrævet afgiften, kan eller skal tilbagebetale den ulovligt opkrævede afgift, kan kravet gøres gældende overfor Staten.

SKAT har efterfølgende udsendt et styresignal, SKM.2015.733.SKAT, om retningslinjer for tilbagebetaling af beløb opkrævet i strid med EU retten.

SKAT fastslår i styresignalet, at SKAT vil behandle anmodninger om tilbagebetaling af indirekte skatter, der rejses af andre end det direkte afgiftssubjekt, uanset at disse efterfølgende omsætningsled ikke har indbetalt beløb til SKAT, forudsat at der ikke følger af de indgåede aftaler mellem leverandøren og den pågældende aftager, at aftagerne kan rette et krav mod leverandøren, såfremt det efterfølgende viser sig, at der med urette er opkrævet afgift.

8. Perioden hvorfra afgiften kan kræves tilbagebetalt - forældelse.

Det gøres gældende, at sagsøgers medlemmer har krav på at få den ulovligt opkrævede moms tilbagebetalt fra og med perioden 1. oktober 2007 subsidiært fra og med perioden 1. oktober 2014.

Det gøres gældende, at tilbagebetalingsbeløbet skal tillægges renter i henhold til rentelovens regler principalt fra tidspunktet for gruppemedlemmernes indbetalinger af den ulovligt opkrævede moms, subsidiært fra sagens anlæg.

8.1 Forældelsesreglerne

Påstanden om, at der kræves tilbagebetaling fra og med perioden 1. oktober 2007 støttes i første omgang på, at den ordinære 3-årige forældelsesfrist jf. forældelseslovens § 3, stk. 1, har været suspenderet i henhold til forældelseslovens § 3, stk. 2, som følge af at tilbagesøgningskravet har været sagsøgers medlemmerne ubekendt.

I forarbejderne til forældelsesloven fremgår, at suspension efter § 3, stk. 2 beror på en konkret vurdering. I Forældelsesudvalgets betænkning, BET 1460/2005, fremhæver udvalget, netop området for ulovligt opkrævede skatter og afgifter, som et væsentligt område, hvor der kan være adgang til suspension. Følgende fremgår blandt andet af betænkning om revision af forældelseslovgivningen, BET 1460/2005, s. 143:

” ...

Det er på denne baggrund udvalgets opfattelse, at en generel adgang til suspension i denne tilfældegruppe ikke kan anbefales.

...

Der kan imidlertid være grund til at fremhæve, at et væsentligt område, nemlig spørgsmålet om tilbagebetaling af ulovligt opkrævede skatter eller afgifter, i forvejen er reguleret gennem skattestyrelseslovens regler om genoptagelse på en måde, som gør, at forældelsesreglerne ikke får nogen betydning.

Efter skattestyrelseslovens § 35, stk. 1, nr. 7, og § 35 C, stk. 1, nr. 1, (nu f.eks. skatteforvaltningslovens § 32, stk. 1, nr. 1, red.) kan der i tilfælde, hvor hidtidig praksis er endeligt underkendt ved en dom, en landsskatteretskendelse, en praksisændring offentliggjort af Skatteministeriet mv., ske genoptagelse til gunst for den skattepligtige fra og med det indkomstår, der har været til prøvelse i den første sag, der resulterede i underkendelse af praksis, eller fra og med det indkomstår, der er påbegyndt, men endnu ikke udløbet 5 år forud for underkendelsen af praksis. Det tilbagebetalingskrav, som kan opstå herved, er ikke undergivet forældelse efter forældelsesloven, jf. § 35, stk. 4, og § 35 C, stk. 4.

Det følger heraf, at det for disse kravs vedkommende er uden betydning, om forældelsesreglerne giver mulighed for suspension ved retsvildfarelse.

Udvalget bemærker endvidere, at det ved meget omfattende og uoverskuelige tilbagesøgningskrav mod det offentlige ofte vil være naturligt, at der ved en særlig regulering tages stilling til spørgsmålet om, i hvilket omfang der skal ske tilbagebetaling. Et eksempel herpå er loven om behandling af krav om tilbagebetaling af ambi (lov nr. 389 af 20. maj 1992). Selv om forældelseslovens suspensionsregel ikke kan påberåbes, er der ikke noget til hinder for, at Folketinget i det enkelte tilfælde vedtager en videregående løsning.

I lovforslaget til Forældelsesloven (lov 522, 06/06/2007) anføres der opsummerede om retsvildfarelsen som suspensionsgrund:

"Udvalget finder, at retsvildfarelse ligesom efter gældende retspraksis ikke generelt bør kunne påberåbes som suspensionsgrund, men i visse særlige tilfælde bør anerkendes som suspensionsgrund. Udvalget har ikke anset det for muligt at formulere en regel, som på tilfredsstillende måde afgrænser disse undtagelsestilfælde, og udvalget finder derfor, at spørgsmålet om, i hvilke tilfælde retsvildfarelse undtagelsesvis kan anerkendes som suspensionsgrund, fortsat bør være overladt til domstolenes afgørelse".

Sagsøger gør gældende, at der foreligger sådanne særlige omstændigheder, at den almindelige forældelsesfrist er suspenderet.

8.2 Sammenhængen mellem forældelsesreglerne og Skatteforvaltningslovens fristregler.

For det andet gøres det gældende, at for så vidt angår krav på tilbagebetaling af ulovligt opkrævede skatter og afgifter, da skal forældelseslovens § 3, stk. 2 fortolkes i overensstemmelse med den videregående genoptagelsesbestemmelse i Skatteforvaltningslovens § 32, hvorefter der vil kunne rejse krav om tilbagebetaling af ulovligt opkrævede skatter og afgifter i op til 10 år. Sagsøgers medlemmer er ikke adressater i henhold til afgiftsansættelsen og sagsøgers medlemmer kan derfor som udgangspunkt ikke direkte påberåbe sig Skatteforvaltningslovens fristregler. Danmarks Radio vil derimod overfor Skatteministeriet kunne påberåbe sig de særlige forældelsesregler, der gælder i Skatteforvaltningsloven. Det gøres derfor gældende, at i det omfang Danmarks Radio har adgang til efter Skatteforvaltningsloven at kræve den ulovlig opkrævede moms tilbage ud over den periode, der gælder efter den almindelige 3-årige forældelsesfrist i forældelseslovens § 3 stk. 1, da skal sagsøgers medlemmer også have adgang til at kræve afgiften tilbage for denne periode.

Vedrørende Skatteforvaltningslovens fristregler bemærkes, at Skatteforvaltningsloven i § 32, stk. 1, nr. 1, hjemler genoptagelse ud over 3 år, når hidtidig praksis er endelig underkendt ved en dom mv. I disse tilfælde kan genoptagelse foretages til gunst for den afgiftspligtige fra og med den afgiftsperiode, der er helt eller delvis er

sammenfaldende med den afgiftsperiode, der var til prøvelse i den første sag, der resulterede i underkendelse af praksis. I medfør af Skatteforvaltningslovens § 34 a, stk. 4 indtræder endelig forældelse i disse tilfælde først efter 10 år.

Det gøres gældende, at EU-domstolens afgørelse i C-11/15, skal anses som den første sag, der resulterede i underkendelse af praksis, og at forældelsen skal regnes fra den afgiftsperiode, der var til prøvelse i EU-domstolens afgørelse i C-11/15. I C-11/15 var den første afgiftsperiode i sagen marts 2006, jf. præmis 12.

Det gøres gældende, at det er underordnet, hvorvidt praksis bliver underkendt under EU-Domstolens prøvelse af danske eller udenlandske momsretlige forhold. EU-Domstolens afgørelser om moms har således generel bindende virkning for fortolkningen af dansk momsret, og C-11/15 vil dermed også skulle anses for den første sag, der resulterede i underkendelse af praksis.

8.3 Forfaldstidspunktet for medielicensen.

Det bemærkes at medielicens betales enten månedsvis eller halvårligt, og betalings-tidspunktet følger tilmeldingstidspunktet. Medielicensen forfalder forud for en betalingsperiode på den første bankdag i den kommende betalingsperiode. Første opkrævning af medielicens der ikke er forældet efter § 3, stk. 3, nr. 4, vil derfor tidligst være opkrævningen af medielicens for perioden oktober 2007.

ØVRIGE PROCESSUELLE SPØRGSMÅL

9. Anlæggelse af sagen som et gruppesøgsmål

Sagsøger har anlagt nærværende sag som et gruppesøgsmål, jf. retsplejelovens § 254 d, stk. 1, fordi dette er den bedste måde at behandle licensbetalernes krav på. De øvrige betingelser for anlæggelse af et gruppesøgsmål er ligeledes opfyldt.

9.1 Betingelser for at anvende gruppesøgsmålsformen

Reglen i retsplejelovens § 254 b, stk. 1, nr. 1-7, opstiller syv kumulative betingelser for, at gruppesøgsmålsformen kan anvendes:

- 1) Der skal foreligge ensartede krav
- 2) Der skal være værneting for alle kravene i Danmark
- 3) Retten skal være værneting for ét af kravene
- 4) Retten skal være saglig kompetent med hensyn til ét af kravene
- 5) Gruppesøgsmål skønnes at være den bedste måde at behandle kravene på

- 6) Gruppemedlemmerne kan identificeres og underrettes om sagen på en hensigtsmæssig måde
- 7) Der kan udpeges en grupperepræsentant

I det følgende vil de enkelte betingelser for anlæggelse af et gruppesøgsmål blive behandlet hver for sig.

9.1.1 Ad betingelse 1 (ensartede krav)

Betingelsen om ensartethed indebærer, at de krav, der er omfattet af gruppesøgsmålets ramme, i faktisk og retlig henseende, skal være ensartede, jf. betænkning 1468/2005 ("gruppesøgsmålsbetænkningen"), side 283.

Licensbetalernes krav er baseret på nøjagtig samme retlige og faktiske forhold, nemlig den omstændighed, at Danmarks Radio har pålagt moms af medielicensen i perioden.

Der foreligger ingen individuelle omstændigheder i relation til de enkelte licensbetalere, som kan bevirke, at kravene ikke er ensartede. Det understreges i den forbindelse, at ingen af licensbetalerne har haft momsfradragsret for den opkrævede moms.

Licensbetalernes krav er således typeeksemplet på ensartede krav, idet tabet indtræder på nøjagtig samme generelle grundlag for alle, uden at individuelle forhold (herunder viden, rådgivning eller lignende) kan have spillet ind på licensopkrævningen overfor den enkelte licensbetaler.

9.1.2 Ad betingelse 2 (stedlig kompetence for alle krav i Danmark)

Både Danmarks Radio og Skatteministeriet har hjemting ved Københavns Byret, hvorfor sagen kan anlægges her, jf. retsplejelovens § 240.

Der er dermed værneting for alle licensbetalernes krav i Danmark.

9.1.3 Ad betingelse 3 (stedlig kompetence for mindst ét af krav ved Københavns Byret)

Som det fremgår af ovenstående, er Københavns Byret værneting for kravet overfor både Danmarks Radio og Skatteministeriet.

9.1.4 Ad betingelse 4 (saglig kompetence)

Københavns Byret har saglig kompetence til at behandle nærværende gruppesøgsmål, jf. retsplejelovens § 224.

9.1.5 Ad betingelse 5 (bedste behandlingsmåde)

Spørgsmålet om, hvorvidt gruppesøgsmål er den bedste måde at behandle kravene på, afhænger af, om der er realistiske alternativer til at forfølge kravene på i den konkrete situation, jf. gruppesøgsmålsbetænkningen, s. 284.

I den konkrete situation er alternativet til et gruppesøgsmål først og fremmest individuelle søgsmål eller kumulerede søgsmål. Hertil skal det bemærkes, at de enkelte licensbetaleres krav er af en sådan størrelse, at det må forventes, at en betydelig andel af de berørte licensbetalere ikke vil anlægge et individuelt søgsmål og påtage sig den omkostningsmæssige risiko forbundet hermed.

Ved en tilbagebetaling af den ulovligt opkrævede moms af medielicens vil kravet pr. licensbetaler være op til ca. 5.000 kr. Det er ikke realistisk, at krav i denne størrelsesorden vil blive forfulgt ved domstolene af de enkelte licensbetalere, hvis der ikke anlægges et gruppesøgsmål. Alene advokatombudsningerne ved at forberede og føre en individuel retssag, vil markant overstige kravenes størrelse.

Ved anlæggelse af en sag, hvor mange licensbetalere under samme sag sagsøger Danmarks Radio og Skatteministeriet (oprindelig, subjektiv kumulation), må alene den omstændighed, at sagsøgerne i medfør af retsplejelovens § 317 hæfter solidarisk for sagsomkostningerne, antages at ville afholde de fleste licensbetalere fra at forfølge deres krav på en sådan måde.

Manglende godkendelse af gruppesøgsmålet må således antages at bevirke, at en væsentlig del af licensbetalerne vil opgive at gøre et tilbagebetalingskrav gældende i sagen. Eftersom ét af formålene med reglerne om gruppesøgsmål netop er de facto at give større mulighed for at få prøvet en sag ved domstolene, taler ovenstående kraftigt for, at der bør gives tilladelse til at føre sagen som gruppesøgsmål.

Det er således sagsøgers opfattelse, at de enkelte licensbetalere har krav af en størrelse, der er individuelt uprocesbare. Licensbetalernes eneste realistiske mulighed for at forfølge deres krav er derfor reglerne om gruppesøgsmål.

Både procesøkonomiske og retssikkerhedsmæssige betragtninger taler dermed afgørende for, at gruppesøgsmålsformen er den bedste måde at behandle gruppemedlemernes krav på.

Nærværende sag er typeeksemplet på en sag, der er egnet til førelse som et gruppesøgsmål (i) med op til 2,4 mio. potentielle gruppemedlemmer og (ii) med stort set identiske, individuelt uprocesbare krav.

9.1.6 Ad betingelse 6 (identificering og underretning)

Gruppemedlemmer kan identificeres og underrettes på hensigtsmæssig måde, jf. nedenstående pkt. 9.3.

9.1.7 Ad betingelse 7 (udpegelse af grupperepræsentant)

Sagsøger anmoder om at blive udpeget som grupperepræsentant. Der kan i øvrigt henvises til lovforarbejderne til reglerne om gruppesøgsmål i retsplejelovens kapitel 23 a (lovforslag nr. 41 af 10. oktober 2006), hvor det er forudsat, at en forening kan udpeges som grupperepræsentant.

9.2 **Beskrivelse af gruppen**

Sagsøger kan under henvisning til retsplejelovens § 254 d, stk. 1, nr. 1, beskrive gruppen i nærværende gruppesøgsmål som enhver fysisk person, der opfylder de to nedenstående betingelser:

- 1) I perioden fra 1. oktober 2007 og fremefter har betalt medielicens, helt eller delvist, til Danmarks Radio.
- 2) Er medlem af sagsøger.

9.3 **Identificering og underretning af gruppemedlemmer**

Sagsøger kan under henvisning til retsplejelovens § 254 d, stk. 1, nr. 2, oplyse, at gruppemedlemmerne kan identificeres og underrettes på følgende måde:

Sagsøger kan underrette samtlige sine medlemmer. Dette sker dels via e-mail og almindelig post, og dels via hjemmesiden www.kraevlicensmomstilbage.dk, samt Foreningens Facebook side.

De potentielle gruppemedlemmer der på tidspunktet for indlevering af nærværende stævning ikke er medlem af sagsøger, kan underrettes dels via hjemmesiden www.kraevlicensmomstilbage.dk og dels via medierne. Sagen har været genstand for en omfattende mediebevågenhed, hvilket blot må antages at blive forstærket som følge af indlevering af nærværende gruppesøgsmålsstævning.

Det må allerede af disse grunde antages, at underretning fra sagsøger om gruppesøgsmålet vil nå langt størstedelen af de potentielle gruppemedlemmer.

I forbindelse med udsendelse af åbningsunderretningen, vil sagsøger endvidere opfordre Danmarks Radio til at underrette de potentielle gruppemedlemmer om gruppesøgsmålet og fristen for tilmelding til gruppesøgsmålet.

9.4 Forslag til grupperepræsentant

Sagsøger foreslås som grupperepræsentant i henhold til retsplejelovens § 254 d, stk. 1, nr. 3.

Sagsøger er en forening stiftet udelukkende med henblik på førelse af nærværende gruppesøgsmål. Som dokumentation for, at sagsøger opfylder betingelsen i retsplejelovens § 254 c, stk. 1, nr. 2, henvises til de som bilag 3 fremlagte vedtægter.

9.5 Forslag til ramme

Sagsøger har følgende forslag til ramme for gruppesøgsmålet:

- Gruppesøgsmålet omfatter de deltagende gruppemedlemmers krav på tilbagebetaling af moms af medielicens overfor Danmarks Radio, alternativt Skatteministeriet, for perioden fra 1. oktober 2007 og frem.
- De deltagende gruppemedlemmers krav støttes på, at Skatteministeriet uberettiget har pålagt Danmarks Radio at opkræve moms af licensbetalingerne i perioden.

10. Forslag til sagens behandling

Under henvisning til retsplejelovens § 353, stk. 1, har sagsøger følgende forslag til sagens videre behandling:

10.1 Henvisning til Østre Landsret

Sagsøger anmoder om, at sagen henvises til behandling ved Østre Landsret, idet sagen er af principiel karakter, jf. retsplejelovens § 226, stk. 1.

Sagens principielle karakter består navnlig i, at sagen så vidt ses er første gang, domstolene får mulighed for at tage stilling til følgende principielle spørgsmål:

- Hvorvidt der uberettiget er opkrævet moms af licensbetalingen i Danmark.
- Hvem der skal tilbagebetale uberettiget opkrævet moms overfor forbrugerne – Skatteministeriet eller Danmarks Radio der har ageret i overensstemmelse med den gældende opfattelse af praksis.

Spørgsmålet om hvem der skal tilbagebetale uberettiget opkrævet moms overfor forbrugerne må forventes at kunne få præjudikatværdi i en lang række fremtidige sager.

Spørgsmålet om moms af medielicens er i øvrigt et spørgsmål af væsentlig samfundsmæssig rækkevidde, da afgørelsen af spørgsmålet får betydning for alle licensbetalere.

Det er derfor sagsøgers opfattelse, at sagen er af principiel karakter, og derfor bør henvises til behandling ved Østre Landsret i første instans.

10.2 Udsættelse med henblik på Civilstyrelsens meddelelse af fri proces og med henblik på Skatteministeriets forslag til retssagsproces

Sagsøger har samtidig med indgivelsen af nærværende stævning indgivet ansøgning om fri proces til Civilstyrelsen.

Sagsøger anmoder om, at sagens behandling sættes i bero, indtil der foreligger en afgørelse af, hvorvidt der er fri proces til sagen.

Ydermere har Danmarks Radio i brev af 5. september 2017 (bilag 4) oplyst, at Skatteministeriet arbejder på eventuelt at kunne præsentere et forslag til forløbet af en retssagsproces.

I forhold til den videre proces anmoder sagsøger om, at sagen også af denne årsag berostilles, indtil Skatteministeriets eventuelt præsenterer et forslag til en retssagsproces.

MOMSREGISTRERING

Sagsøger er ikke momsregistreret.

BEVISFØRELSE

Under hovedforhandlingen vil sagens dokumenter blive påberåbt.

Sagsøger tager forbehold for yderligere bevisførelse.

SAGENS VÆRDI

På nuværende tidspunkt har sagsøger 334 medlemmer. Den ulovligt opkrævede moms for perioden 1. oktober 2007 til dags dato udgør 4.703,10 kr., svarende til at sagens værdi på nuværende tidspunkt kan opgøres til 1.570.835,40 kr.

1. BILAG

- Bilag 1: EU-domstolens dom i sag C-11/15
- Bilag 2: Skatteministerens endelige svar på spørgsmål nr. 25 af 25. oktober 2016
- Bilag 3: Sagsøgers skrivelse af 22. august 2017 til Danmarks Radio
- Bilag 4: Danmarks Radios skrivelse af 5. september 2017 til sagsøger
- Bilag 5: Sagsøgers vedtægter

PROCESSUELLE MEDDELELSER

Processuelle meddelelser til sagsøger bedes sendt til advokat Thomas Booker, DOKK 1, Hack Kampmanns Plads 2, niveau 3, 8000 Aarhus C

Aarhus, den 29. september 2017

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Thomas Booker'.

Thomas Booker

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Claus Holberg'.

Claus Holberg